

Kapitola první – PANNA MARIA POD KOBYLÍ HLAVOU

1)

Nadzdvihl jsem svatého Josefa za svěží hlavičku. Dole z něho trčel nahrubo opracovaný kolík a v podstavci, mnohem pozdějším a konvenčně přezdobeném, byl otvor, zúžený zašlým těsněním, aby odpovídal průměru čepu. Sošku samu poznamenal – rukou pana Řeřichy – obrodný proces, a znamení dosud odolávala času i jeho staronovým osvětlením. Svatý Josef, čtyři decimetry prastarého dřeva s dírkami po červotoči zamazanými sádrou, mi ležel v dlani, v tváři růžový, na sobě brčálovou tógu, pod šviháckou havraní kšticí oči jako pomněnky. Hleděl jsem na něho, a nemohl jsem si vzpomenout, jaký byl před lety, než mu Komunistická strana, propadlá střídavému pomnutí smyslů, umožnila se oháknout. Byl snad už tenkrát jako rosnička? Bůh ví. Nevěnoval jsem mu tehdy pozornost. Jak jsem mohl tušit, že právě jeho si Pán Bůh vybere, aby na něm několika kosteleckým babičkám demonstroval, jak podivné jsou Jeho cesty.

Malovaným sklem padalo na křiklavou sošku křiklavé světlo: do okna vlevo od oltáře umístil pan Řeřicha svůj zá-

znam o zázraku. V proporcích ovlivnila jeho malbu gotika, ve stylu a koloritu nezapřel své zaměstnání v Panexu, kostelecké továrně na hračky. Ve vejčitém okně stál zářivý svatý Josef (už ovšem v brčálovém rouchu) šejdrem nad věřícími, kteří se před ním scvrkli na formát kolibříků. Jejich zkřivené tváře a ručičky vztažené k šikmému světci měly patrně naznačit extatickou zbožnost: v rámci celkové kompozice daly se však také vyložit jako přirozená reakce lidí, jimž padá na hlavu kolos rhodský.

Ale pan Řeřicha se živil malováním plaváčků, a ani jeho veliká víra z něho neudělala Rembrandta. Na druhém okně, vpravo od oltáře, svítilo jeho vyobrazení někdejšího duchovního správce. Toho jsem pamatoval dobře: jeho nedělně vyholenou tvář, tektoniku hlubokých vrásek a šedivého ježka nad ní, hnědé oči, které vyšisovalo slunce. V podání zbožného panenkáře se ten velice zemitý kněz proměnil v růžový měsíc s modrými kukadly Šípkové Růženky, a přesto, že byl dosud v živé paměti, přidělal mu malíř starozákonní plnovous. Snad pocítil neadekvátnost svého umění a tradiční dekorací chtěl knězi dodat na důstojenství; docílil však jen toho, že se páter podobal dobromyslnému hippíři. Nechtěnou aktuálnost nerušila ani dosti středověká písmena, jež z pekelně černého pozadí ohnivě hlásala:

PŘESLAVNÝ MUČEDNÍKU, PROS ZA NÁS BOHA!

Otočil jsem se zády k oltáři, abych se rozhlédl po zbývajících oknech. Na ně však už panu Řeřichovi nezbyl čas. Zato bylo otevřenými dveřmi vidět daleko do krajiny, na šťavnaté louky a temný les, jenž odděloval Písečnici od Kostelce a světa. Kostelec a jeho Hlavní ulice, zasvěcená za posledních třicet let střídavě Edvardu Benešovi, Friedrichu Velikému, Stalinovi, Leninovi, profesorů Nejedlému a T. G. Masarykovi, nyní opět Leninovi, se ztrácela v podvečerní mlze jako hromádka kamení na jedovaté míse lučin a polí. Na západní obloze napodobil vládce vesmíru oblačnou fantazii barok-

ního rytce. Svazek paprsků slunečního světla spojil jako po lineálu ocelový mrak s mystickým rybníčkem, kde se před jedenadvaceti lety koupala pochybná rusálka.

Najednou se mi panenkářovo dílo nezdálo neadekvátní. Patřilo do pohádky, spolu s výřezem krajiny za dveřmi, s rybníčkem jako klidné rybí oko, zhyponotizované éterickým ukazovákem Stvořitelovým. Nebylo, tak říkajíc, z tohoto světa. Ušklíbl jsem se, zvedl jsem svatého Josefa k jeho podstavci, a vtom, jak byl hladce natřený, vyklouzl mi z ruky a spadl na podlahu. Něžně jsem se sehnul k tomu divotvorci, jenž v ústraní kaple pod Kobylí hlavou přežil víc než dvě století, a poznal jsem, že je konečně po něm. Nárazem pukl po délce, pootevřel se jako kniha, a já do ní nahlédl.

Co jsem viděl, přečetl jsem dobře; ačkoliv tady Bůh jednal proti vlastnímu zájmu, opět se mě dotkla jeho ruka a já věděl, že mi dává znamení. Dost jasné znamení. Falický výběžek na spodině sochy nebyl nedílná součást světce, ale kolík zaklížený do vyvrtaného otvoru.

Zavíklal jsem kolíkem, a napůl se vylomil. Kolem horního okraje se bělaly stopy lepidla. Kdyby nebyla soška tak stará, řekl bych, že obyčejné kancelářské lepicí pasty.

Ale soška pocházela z osmnáctého století. Zarazil jsem kolík dovnitř, v kapse jsem nahmatal špagát a pevně jsem svatému Josefovi svázal nohy. Pak jsem ho opatrně posadil kolíkem do těsnění otvoru v podstavci. Musel jsem se usmát, i když do smíchu mi nebylo. Vzpomínka, kterou ve mně vyvolala ta falická hra, byla příliš živá, protože příliš absurdní.

2)

Neboť historie mé účasti na zázraku začala rovněž falusem; ne symbolickým, ale mým vlastním, zle postiženým gonorrhoeou, jež nemohla pocházet od nikoho jiného než od profesorky ruštiny Ireny Znenáhlíkové. Přijela na hradištské škole-

ní tři dny před večírkem na rozloučenou rovnou z Bulharska, kde pomáhala budovat velký prasečinec. Na stavbě pracovali také brazilští černoši, jejichž profesí bylo mládí a pokrok a kteří objížděli svět jako honorovaní bojovníci za mír. Moje gonokoky obcestovaly tedy celou zeměkouli, což snad vysvětlovalo jejich jedinečnou odolnost, málem nezničitelnost.

Upozornily na sebe ve vlaku do Kostelce svěděním, výtokem a rychle se zvětšujícím zánětem předkožky. Dokonale mi zkazily náladu, když jsem odvrátil zrak od toho nadělení a okénkem ujíždějícího záchodu jsem pohlédl na zelený kraj, jímž se vlak plazil jako had k rubínovému jablku zapadajícího slunce. Večer jsem se ošetřil studenou vodou, ale když jsem ráno vstal, dosáhl už můj nástroj rozkoše téměř dvojnásobku své obvyklé délky, nikoli ovšem jitrní erekcí. Předkožkou, podobnou napučené pneumatice, proklouzávaly šedivé kapičky, popsané ve všech příručkách. Svědění bylo nesnesitelné a já, vyrobiv si z kusu gázy primitivní suspensor, odebral jsem se nastoupit místo učitele na vyšší dívčí škole.

Trýznily mě zneklidňující myšlenky. Mohu si dovolit představit se tomuhle malému, šeříky obrostlému městečku tím, že hned první den navštívím venerologickou ordinaci? Mimo vši pochybnost bude personálně vybavena absolventkami sociálně-zdravotní školy, a třebaže teoreticky je diskrétnost v ordinaci zaručena, i sestry jsou jenom ženské. Bude skutečně v jejich silách pomlčet o tom, že nový profesor jejich almy mater se do Kostelce přijel léčit na kapavku?

Čím víc jsem o tom přemýšlel, tím víc se ze mě vytrácela odvaha odhalit strašlivě zdevastovanou část těla očím nějaké absolventky. Před svoji první třídu, neobyčejně prsatou smečku mladých samiček, jsem sestoupil jako na dno černého zoufalství. Bylo předjaří, a holky v třetím ročníku seděly v přiléhavých tričkách. Napadlo mi, že asi předtím měly tělocvik; teprve mnohem později mi Liška prozradila,

že trička byl záměr a panenskými kozičkami jsem měl být uveden do rozpaků, rozohněn či jinak vyzkoušen ve svém kanectví. Jenže já na to neměl myšlenky. Nezáživně jsem blábolil o Stalinově spisku o jazykovědě, jak to bylo předepsáno v osnovách, a můj duch se zabýval otázkou, zda ty všude popsané kapičky neprosáknou kalhotama.

Když neinspirovaný výklad trval asi půl hodiny a já pořád seděl za katedrou jako pařez a nedával najevo žádné známky vzrušení, přihlásila se najednou dívka s nápadně pikantním nosem. U jeho kořene seděly blízko sebe evidentně příliš mazané oči, zelené a podlouhlé, a pod nima zářily čerstvě olíznuté a předimenzované rty. Zeptala se, jestli smí na stranu. Trochu mě to vyvedlo z míry, ale pohled na úplně všemi mastmi mazanou liščí tvář mě okamžitě poučil, že jde o provokaci. Na stranu se nedovolovaly ani desetileté holčičky na polické měšťance, kde jsem se živil před tím, než jsem marxistickým žargonem na hradištském školení zapůsobil na téměř všemocného ředitele kostelecké sociálky a byl uprostřed školního roku přeložen do jeho dívčího ráje. „Prosím,“ pravil jsem ledově, a Liška – ta přezdívkou byla něco jako láska na první pohled – v úzké tmavomodré sukni a v bílém tričku, pod nímž bylo vidět velmi dobře vyplněnou podprsenku, se krokem profesionální kurvy vzdálila z místnosti. Třídou zašumělo. Pokusil jsem se upoutat pozornost na maršálovu myšlenku o slangu, ovšem marně. Sotva slyšitelné chichotání pokračovalo a ustalo naráz, teprve když vrzly dveře, kaštanová Liška se, opět krokem profesionální kurvy, vrátila, a já si všiml, že na tričku došlo ke změně. Nebyla už pod ním našponovaná podprsenka, ale dvě nádherné, pevné a pružné polokoule a skrze napjatou tkaninu na mě významně koukaly temné terče. V tichu Liška přešla kolem katedry a polokoule se nepopsatelně pohybovaly. Také jsem oněměl.

Z očarování mě vytrhla rychle sílící nepříjemnost v noha-

vici, a najednou mě sklátila bolest. Nápadně jsem se zkroutil za katedrou a třídou, jako jarní vánek, prolétlo nové zašumění. Pokus o záchranu návratem k maršálovým jazykovědným spekulacím se proměnil v debakl a já měl pocit, že se mi vzadu kouří z propocené košile.

Když jsem se v předklonu a zakrýváje si prosáklý poklopec Stalinovou brožurou dostal do sborovny, stál tam jakýsi chlápek, nesmírně elegantní (na tu dobu svetrů a manšestrových kalhot) a bavil se s Ivanou Hroznou, zástupkyní ředitele. Dokonce měl knírek a barevnou kravatu, a přesto byl úsměv Ivany Hrozné nějak zářivě optimističtější než ráno.

„Pojď dál, soudruhu Smiřický!“ pravila nadšeně. „Vy jste se ještě neseznámili, že ne? Tohle je soudruh doktor Gellen, učí u nás zdravotní vědu,“ řekla a chlápek na mně spočinul úzkýma očima, jež měly výraznou barvu zralých borůvek. Instinktem, jenž spojuje podobná bratrstva, jsem v něm okamžitě poznal zkušeného a jistě velmi úspěšného děvkaře a došlo mi, že jsem zachráněn.

3)

„Vy jste se činil,“ řekl mi, když jsem mu ve svém kabinetě ukázal výrazně ozvláštěnou část svého těla. „Na jaký škole jste to učil, prosím vás?“

Vykáním se mezi námi vytvořil důvěrný vztah, který soudružské tykání, na škole povinně zavedené, jinak znemožňovalo.

„Na měšťance.“

„Proboha! To máme tak zkažený pionýrky?“

Neurvale mě uchopil doktorskými prsty.

„Tohle je ze školení, pane doktore.“

Švihácké oči na mě mrkly, tiše mě odhadly, a doktor stiskl, aby vytlačil několik kapiček. „Vida, vida! Přitom jsme u nás s pohlavními nemocemi skoncovali, jak víte.“

Vysvětlil jsem mu, že moje bacily nejsou v rozporu s vládním zjištěním, neboť je to import z Brazílie. Zaujalo ho to a vyžádal si jméno a adresu bacilonosiče Znenáhlíkové a já mu je ze msty dal.

„Jako svazačka, nebo dokonce členka Strany, by měla vědět, že její povinnost jako onemocnělé je okamžitě se léčit,“ řekl a pořád mě sledoval borůvkovým zrakem. „Já ji pro případ, že tu povinnost zanedbala, ohlásím na příslušných místech. To je zase moje povinnost.“ Udělal pauzu a významně dodal: „Jako lékaře.“ Nepouštěl mou chorou část z doktorského hmatu. „Vy,“ pravil pomalu, „jste svou povinnost splnil. Jako pedagog a –“

„– uvědomělý nestraník,“ řekl jsem do jeho pauzy. Doktor Gellen naposled stiskl moji zuboženinu, jako kdyby mi potřásal pravicí, a vyzval mě, abych se zapoklopcoval.

Šel si umýt ruce k umyvadlu.

„Bude to muset pod mikroskop. Je tu jakási možnost, že je to jenom nějaká exotická forma ballanitidy. Ale moc bych na to nespolehal.“

„Vyšetříte to sám, pane doktore?“

Pod knírkem se elegantně ušklíbl.

„Ne. To udělá samozřejmě laboratorní sestra. Ale nemějte strach, pane kolego. Naše sestry nedrbou.“ Asi na mně byla vidět nedůvěra v tak zázračnou vlastnost, protože hned dodal:

„Uvidíte sám, až je uvidíte. A jestli se ukáže, že to je to, čeho se obáváme – jako že se to ukáže – povedu to, řekněme, jako zánět uretry. To by vám vyhovovalo?“

Zasmál se na mě jako majitel nějaké soukromé praxe.

„Tomuhle ale říkám smůla. Opravdu vás lituju. Dostat se na náš děvčinec, a zrovna takovéhle nevhodné nadělení! Být vámi, asi bych se šel ožrat. Nepůjdete? Šel bych s vámi.“